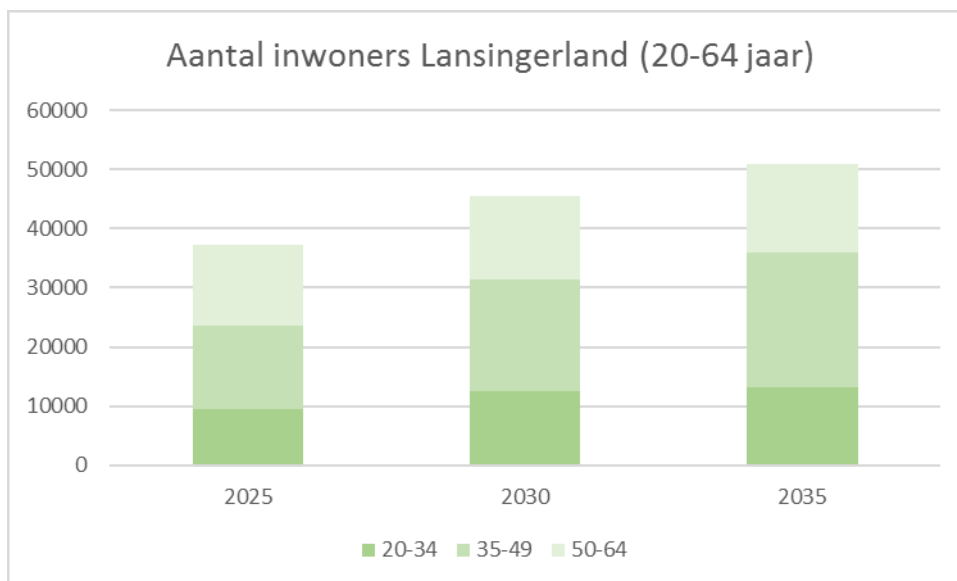

Beste leden van de Adviesraad Sociaal Domein,

Namens wethouder Hoek stuur ik u deze adviesvraag over de uitgangspunten om te komen tot een beleidsplan voor de opgave 'volwassenen'. Uitgangspunten zijn een tussenproduct op weg naar een beleidsplan om in een vroeg stadium met elkaar de dialoog te voeren over de opgave en welke inzet door de gemeente daarbij past. Na het commissiedebat over de uitgangspunten, onder voorbehoud op 3 april 2025, verwerken we uw advies en de overwegingen van de commissie in het beleidsplan. Over het beleidsplan vraagt het college opnieuw advies aan de ASD. Het college waardeert de inbreng van de ASD tijdens de stakeholdersessie op 20 januari 2025. De input uit deze sessie hebben we verwerkt in de uitgangspunten. Hieronder vindt u de actuele uitwerking hiervan en daarbij adviesvragen namens wethouder Hoek.

De opgave: Lansingerland groeit en wordt gemiddelder

We zien dat de doelgroep 'volwassenen', waarvoor de gemeente een aanbod inricht vanuit het wettelijk kader¹, de komende jaren sterk groeit. Op basis van onze bevolkingsprognose voorzien we een toename van 35 tot 40% van deze doelgroep tot en met 2035. Deze toename is zichtbaar op alle levensfasen: de jongvolwassenen en starters, de middengroep, en de 50+-ers.

Bron: Bevolkingsprognose Lansingerland 2024-2040 (met Bleizo-West)

Naast de groei signaleren we een aantal maatschappelijke trends en ontwikkelingen, die we met de ASD en onze lokale partners hebben besproken in de stakeholdersessie op 20 januari. We zien:

- steeds meer een meervoudige ondersteuningsvraag (meerdere leefgebieden tegelijkertijd);
- een groeiende groep statushouders en ex-statushouders;
- een groeiende 'middengroep' die zowel zorgen voor kinderen, maar ook een rol als mantelzorger invullen; en

¹ Het gaat om gemeentelijke taken die (onder meer) voortvloeien uit: Participatiewet (incl. Wet Banenafspraken), Wet maatschappelijke ondersteuning, Wet publieke gezondheid, Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz), Wet educatie en beroepsopleiding, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, Wet inburgering, Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen, Wet inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), Wet inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ), Wetsvoorstel van school naar duurzaam werk, Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen, Tijdelijke wet Opvang Ontheemden Oekraïne, Wetsvoorstel proactieve dienstverlening, Wet stelsel openbare bibliotheekvoorziening

- het belang van focus op levensgebeurtenissen ('life-events') als moment waarop de behoefte aan ondersteuning ontstaat.

Daarnaast staat de financiële situatie van gemeenten vanaf 2026 onder druk door een verandering in de financieringssysteem via het gemeentefonds. Ook zien we een blijvend krappe arbeidsmarkt, zowel voor de gemeentelijke uitvoering, de zorg (w.o. GGZ), maar ook bij maatschappelijke partners. De gemeente Lansingerland moet daarom goed afwegen waar de gemeente op inzet.

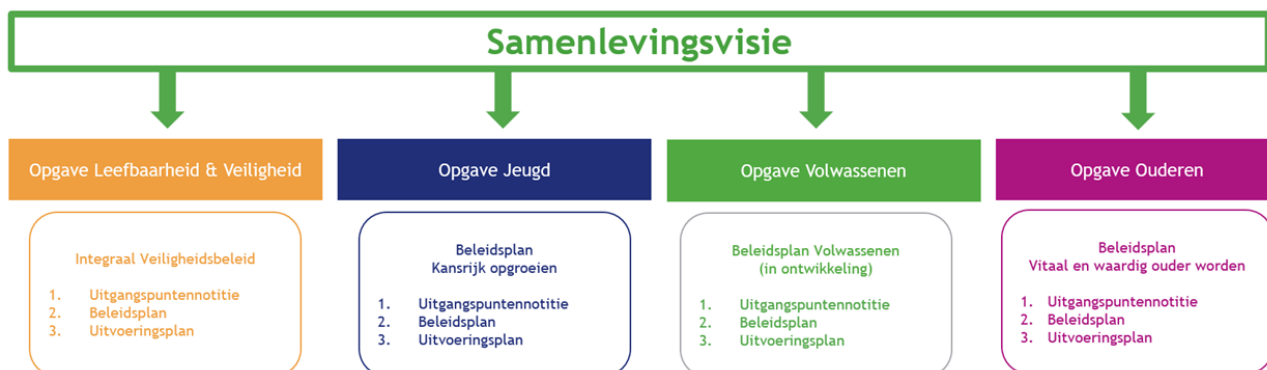
De opgave voor de gemeenten is om bij deze groei van de doelgroep en deze maatschappelijke trends en ontwikkelingen hulp en ondersteuning beschikbaar te houden voor inwoners die (tijdelijk) niet op eigen kracht kunnen meedoen in de samenleving. Omdat Lansingerland een sterk groeiende gemeente is, vraagt deze ontwikkeling ook van de samenleving en de sociale basis om mee te bewegen met de veranderende demografie. In het beleidsplan moeten we daarom prioriteiten te stellen, waarmee de gemeente een passende rol en inzet kiest op de verschillende niveaus van de Lansingerlandse standaard (samenleving, sociale basis en hulp). Daarmee maken we als gemeente onze bijdrage aan de samenleving duidelijk en uitlegbaar.

De Lansingerlandse Standaard 2024 in één oogopslag

Figuur: De Lansingerlandse Standaard 2024 in één oogopslag

Tijdens de stakeholdersessie op 20 januari gaf de afgevaardigde namens de ASD mee dat er aandacht moet zijn voor de overgangen tussen levensfasen en daarmee ook aandacht moet zijn voor de aansluiting tussen de diverse beleidsplannen over het sociaal domein. Dit gedachtegoed sluit goed aan bij de Samenlevingsvisie.

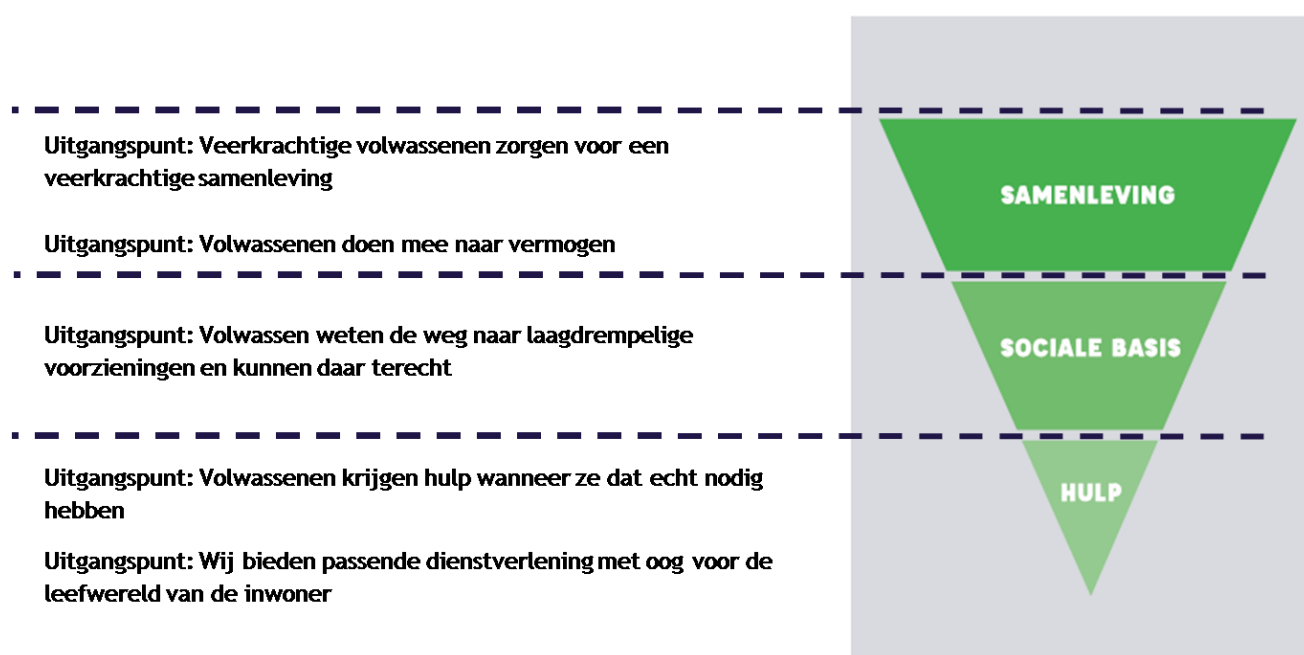
Figuur: De samenlevingsvisie werken we uit in vier beleidsplannen

Adviesvraag 1:

Herkent de ASD de geschetste opgave, zowel voor de gemeente, maar ook de Lansingerlandse samenleving en sociale basis, waaronder verenigingen en maatschappelijk middenveld?

De uitgangspunten: tussenproduct op weg naar prioriteiten die de raad vaststelt in een beleidsplan

Voordat we een beleidsplan uitwerken, legt het college een uitgangspuntennotitie voor in de raadscommissie om in een vroeg stadium de dialoog te voeren over de opgave en de keuzes die daarin voorliggen. Deze werkwijze is ook gehanteerd voor de beleidspannen Kansrijk opgroeien en Vitaal en waardig ouder worden. Deze uitgangspuntennotitie is een tussenproduct om uiteindelijk te kunnen komen tot het Beleidsplan Volwassenen. In het beleidsplan werken we de ambities, doelstellingen en aanpak uit. Tijdens de stakeholdersessie op 20 januari heeft u een toelichting op de concept uitgangspunten ontvangen. De in de sessie ontvangen input hebben wij verwerkt en heeft geleid tot aanpassingen in de concept uitgangspunten.

Figuur: Concept uitgangspunten opgave 'volwassenen'

Uitgangspunt: Veerkrachtige volwassenen zorgen voor een veerkrachtige samenwerking

Het uitgangspunt 'Veerkrachtige volwassenen zorgen voor een veerkrachtige samenwerking' is aangescherpt naar aanleiding van de stakeholdersessie. Bij dit uitgangspunt kiezen we de koers dat de gemeente bijdraagt aan een samenleving waarin mensen elkaar betrekken en samenwerken om tot oplossingen te komen voor hun uitdagingen. Veerkrachtige inwoners dragen bij aan een sterke sociale cohesie, verenigingsleven en vrijwilligerswerk.

Uitgangspunt: Volwassenen doen mee naar vermogen

Bij dit uitgangspunt is de koers dat iedere inwoner van Lansingerland kan op zijn eigen manier meedoen aan de samenleving. Het gaat over kansgelijkheid en inclusie: voorzieningen zijn toegankelijk en beschikbaar voor inwoners. De gemeente biedt ruimte aan initiatieven uit de samenleving en sluit kansrijke allianties. Er is een rol voor de gemeente als inwoners zelf niet in staat zijn om mee te doen in de samenleving.

Uitgangspunt: Volwassen weten de weg naar laagdrempelige voorzieningen en kunnen daar terecht

Inwoners kunnen terecht bij vrij toegankelijke voorzieningen, wanneer zij dat nodig hebben. Met dit uitgangspunt is de koers dat de gemeente bijdraagt aan een stevige sociale basis met beschikbaarheid van voorzieningen en een breed kenbaar aanbod. We investeren gericht op de sociale basis om te voorkomen dat problemen erger worden en weer maatwerk ingezet moeten worden.

Uitgangspunt: Volwassenen krijgen hulp wanneer ze dat echt nodig hebben

Hulp vanuit het wettelijk kader is er voor inwoners die dat echt nodig hebben. De opgave is dat zoveel mogelijk inwoners kunnen meedoen in de samenleving zónder deze (relatief zware) hulp en ondersteuning. Wanneer een inwoner niet (meer) in staat is om de vragen of problemen die spelen op te lossen met behulp van eigen netwerk of laagdrempelige ondersteuning, is er vanuit het wettelijk kader hulp vanuit de gemeente beschikbaar. Deze hulp is zo licht als kan, zo zwaar als nodig. De komende periode kijkt de gemeente naar inrichting en doorontwikkeling van de toegang.

Uitgangspunt: Wij bieden passende dienstverlening met oog voor de leefwereld van de inwoner

De gemeente gaat mee in landelijke ontwikkelingen, zoals de Participatiewet in Balans. We bieden onze inwoners maatwerk in lijn met het leidend principe ongelijke aanpak uit onze Samenlevingsvisie. We zien vaker problematiek op meerdere leefgebieden. De gemeente kiest dan voor een integrale aanpak en zoekt de samenwerking met andere partijen om inwoners effectief te kunnen helpen en ondersteunen. We zetten (verder) in op stress-sensitieve dienstverlening en cultuursensitief werken.

Adviesvraag 2:

Wat wil de ASD het college meegeven over de koers die met de uitgangspunten wordt ingezet?

Adviesvraag 3:

Wat geeft de ASD mee over de vertaling van uitgangspunten naar (beleids)prioriteiten voor de uitwerking van het beleidsplan?

Vervolg

Graag houden we contact om af te stemmen wanneer de ASD het advies kan uitbrengen.

Aan het college van burgemeester en wethouders van Lansingerland.
Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Ons kenmerk: ASD25.B.005

Betreft: Advies ASD- beleidsplan volwassenen “Grip op het leven”

Lansingerland, 24 mei 2025

Geacht college,

Op 13 mei 2025 ontving de ASD de adviesaanvraag met betrekking tot het beleidsplan voor volwassenen “Grip op het leven”. Eerder heeft de ASD advies gegeven op de uitgangspunten. De gemeente vraagt nu aan de ASD om advies te geven ten aanzien van het beleidsplan dat uit deze uitgangspunten voortvloeit. Als onderdeel van de adviesaanvraag worden drie concrete adviesvragen gesteld. Graag voldoet de ASD aan dit verzoek en zal hieronder de drie adviesvragen afzonderlijk beantwoorden.

Adviesvraag 1

In het advies over de uitgangspunten gaf de ASD het college het volgende mee: ‘De ASD is ook van mening dat de gemeente een sterke visie moet uitstralen, niet dat het allemaal minder moet omdat er minder geld is maar omdat het in ieders belang is om sterk en stabiel in het leven te staan.’

Herkent de ASD in de prioriteiten het advies van de ASD bij de uitgangspuntennotitie dat de gemeente een inhoudelijke visie op de uitvoering van de gemeentelijke taken centraal stelt in het beleid?

Advies:

Waar de ASD in het advies over de uitgangspunten sprak van een sterke visie wordt dit in het beleidsplan vertaald naar inhoudelijke visie. Ons inziens betekenen deze begrippen beslist niet hetzelfde. Wij missen in het beleidsplan daadkracht, de uitdaging naar organisaties, het kritisch meedenken of plannen passen binnen de ambities van de gemeente en het volgen van de uitvoering.

Wij refereren hierbij ook aan het onlangs uitgebrachte rapport van de rekenkamer: “meer bereiken”, een onderzoek naar lokale inkomensregelingen en de vijf aanbevelingen die door de gemeenteraad zijn overgenomen. Ook voor het beleidsplan volwassenen is het belangrijk om een scherpe doelstelling te formuleren, te monitoren op resultaat en te sturen op niet-financiële resultaten.

Adviesvraag 2

Prioriteiten 1 en 2 gaat over het niveau samenleving. De inzet van de gemeente op dit niveau is op een brede doelgroep gericht en gebeurt vanuit de rollen van de responsieve overheid (samenleving aan zet: het faciliteren van maatschappelijke initiatieven) en het sluiten van kansrijke allianties (langdurige samenwerking). In het ASD-advies over de uitgangspunten gaf de ASD aan dat de individualisering van de samenleving in dit licht aandacht nodig heeft: werk aan vertrouwen.

Kan de ASD advies geven aan het college voor de uitvoering van de prioriteiten 1 en 2?

Advies:

In het beleidsplan wordt bij prioriteit 1 gesteld: “wij dragen bij aan een wendbare samenleving die initiatief neemt. We stimuleren een samenleving waarin mensen elkaar betrekken en samenwerken”

De ASD onderschrijft het belang van initiatieven uit de samenleving maar deze komen niet vanzelf. De gemeente zal hierop vanuit een scherp gestelde doelstelling regie moeten voeren, moeten aanjagen en inwoners actief en individueel moeten benaderen.

Het sluiten van kansrijke allianties kan een goed middel zijn maar de ASD mist een indicatie met wie de gemeente zo’n alliantie zou willen aangaan, wie op zoek gaat naar die allianties en welke allianties er al zijn. Daaraan voorafgaand zou het wenselijk zijn dat de gemeente aangeeft welke criteria zij voor een kansrijke alliantie hanteert waarna een keuze gemaakt kan worden voor organisaties die aan deze criteria voldoen.

Voor de uitvoering van prioriteiten 1 en 2 wil de ASD nog speciaal wijzen op het belang van samenlevingsopbouw en de herwaardering van de opbouwwerker. In het relatieblad voor het sociale domein Movisies, editie 2025, wordt in een interessant artikel nut en noodzaak van opbouwwerk beschreven. Het artikel stelt: “samenlevingsopbouwers doen hun werk vanuit verschillende functies, zoals buurtverbinder, dorpsondersteuner, welzijnswerker of gebiedscoördinator. En zij doen dat heel precies. Door echt contact te maken, op te volgen, beschikbaar te zijn, door te weten wat er speelt in een gebied, door kansen en hulpbronnen te benutten en initiatieven aan elkaar te verknopen, door iedere ervaring van een inwoner op waarde te schatten”. En het artikel besluit met een hartenkreet die de ASD volmondig onderschrijft: “investeer duurzaam in welzijn want dit levert baten op voor andere beleidsdomeinen. Samenlevingsopbouw gaat uiteindelijk helpen bij de zorgproblematiek, bij meer sociale samenhang, in de energietransitie, schoon en heel houden van buurten en straten en onderling begrip. Niet altijd lineair, niet altijd direct zichtbaar. Je ziet het pas als je het doorhebt én als het er niet meer is” einde citaat.

Adviesvraag 3

In het advies van de ASD over de uitgangspuntennotitie geeft u mee dat in de vertaling van uitgangspunten naar beleidsprioriteiten met nadruk de focus moet liggen op de inwoners die niet behoren tot de “veerkrachtige burgers”.

Herkent de ASD dat dit advies is verwerkt bij de prioriteiten 5 en 6 (niveau Hulp)?

Advies:

De ASD krijgt de indruk bij lezing van het beleidsplan dat de bevordering van de zelfredzaamheid de boventoon voert en dat de focus minder ligt bij de inwoners die niet zelfredzaam en veerkrachtig zijn.

Naar de mening van de ASD heeft het lokale armoedebeleid nog geen plek gekregen in het beleidsplan. Ook in dit verband wil de ASD wijzen op de aanbevelingen uit het onlangs uitgebrachte rekenkamerrapport.

De ASD blijft aandacht vragen voor de niet zo mondige burger in relatie tot de toegang tot de gemeente.

De ASD is blij met de mogelijkheid ervaringsdeskundigen in te zetten. Maar vindt het wel jammer dat er eerst nog onderzoek hiernaar gedaan moet worden temeer omdat er inmiddels veel onderzoek naar is gedaan en ervaring mee is opgedaan.

De ASD zet de bekende voordelen op een rijtje:

- mensen spreken elkaars taal en wekken zo vertrouwen
- mensen kennen elkaars situatie en wellicht ook omgeving/ netwerksituaties,
- er is begrip voor als het even niet lukt maar men weet ook dat er nog een weg is
- het is mooi om mensen die (al dan niet met hulp) uit de problemen zijn gekomen te laten zien hoe goed ze dat deden en geven hiermee hoop
- mensen met ervaring volgen een cursus en kunnen in betaald werk komen

<https://www.ggzstandaarden.nl/zorgstandaarden/ervaringsdeskundigheid/inzet-ervaringsdeskundigheid/vroege-onderkenning-en-preventie/zelfregie-organisaties>

<https://www.movisie.nl/sites/default/files/2021-03/De-rol-en-meerwaarde-van-ervaringsdeskundigen-in-sociale-wijkteams.pdf>

We hopen hiermee een bijdrage te hebben geleverd om te komen tot een beleidsplan waarin gewaarborgd is dat inwoners van Lansingerland "Grip op het leven" kunnen hebben.

We zien uw reactie gaarne tegemoet.

Met vriendelijke groeten,
Marijke Bovens,
Voorzitter ASD Lansingerland

Adviesraad Sociaal Domein Lansingerland
Postbus 295
2650 AG Berkel en Rodenrijs

Aan Adviesraad Sociaal Domein Lansingerland

Van Gemeente Lansingerland

Onderwerp **Reactie College op ASD advies Beleidsplan volwassenen - Grip op het leven**

Datum 2 juli 2025

Ons kenmerk U25.02962

Geachte leden van de Adviesraad Sociaal Domein,

Op 13 mei 2025 heeft het college aan de ASD een advies gevraagd over het beleidsplan Grip op het leven (eerder: opgave volwassenen). We waarderen de bijdrage van de ASD tijdens het opstellen van het beleidsplan, onder meer door jullie inzet tijdens stakeholdersessies op 20 januari en op 8 mei. Op 24 mei heeft de ASD haar advies over het beleidsplan Grip het leven aan ons gestuurd. Hieronder leest u onze reactie op uw advies en de wijze waarop we het advies verwerken.

Uw advies verwerken we in het Beleidsplan volwassenen

Verschillende punten uit het advies nemen we over in het beleidsplan, zoals het advies over het recent verschenen rekenkamerrapport 'Meer bereiken, onderzoek naar lokale inkomensregelingen' en aandacht voor 'samenlevingsopbouw'.

Rekenkamerrapport 'Meer bereiken, onderzoek naar lokale inkomensregelingen'

Op 22 mei heeft de gemeenteraad vastgesteld om met alle vijf de aanbevelingen van de rekenkamer in te stemmen. Het college ziet dat lijn van de aanbevelingen van de rekenkamer goed aansluit bij de koers van het beleidsplan, w.o.: stel de leefwereld van de inwoners centraal, aandacht voor het versterken van doen-vermogen en zeker ook aandacht voor het verstevigen van de sociale basis. De vertaling naar concrete uitvoering zal gebeuren in een uitvoeringsplan van het college, dat het college na het vaststellen van het beleidsplan 'Grip op het Leven' door de gemeenteraad opstelt.

Samenlevingsopbouw

Ons college staat positief tegenover het advies om aandacht te hebben voor 'samenlevingsopbouw'. We herkennen de functie van het signaleren, contact maken en verbinden. Ook dat dit vanuit verschillende rollen en functies gebeurt en dat de gemeente een regie rol kan nemen om het samenspel te organiseren tussen die verschillende rollen en functies. Bijvoorbeeld als het gaat om initiatieven uit de samenleving, maatschappelijke partners in de sociale basis en de gemeente.

Samenleving aan zet

De ASD adviseert dat de gemeente een scherpe regie neemt op initiatief uit de samenleving en inwoners actief en individueel benadert. Dit punt van uw advies neemt het college niet geheel over.

Maatschappelijk initiatief door betrokken inwoners ontstaat buiten bemoeienis door de gemeente om. De gemeente wil vanuit de rol van responsieve overheid dergelijke initiatieven een duwtje in de rug geven. Bijvoorbeeld met advies, vergroten van netwerken of een subsidie. Dat kan soms uitgroeien tot een kansrijke alliantie (structurele samenwerking) waarin de gemeente gedurende langere periode samenwerkt met partners, denk bijvoorbeeld aan de kledingbank of de voedselbank.

Ervaringsdeskundigheid

In uw advies bent u positief over de mogelijkheid voor het inzetten van ervaringsdeskundigheid door de gemeente. Ervaringsdeskundigheid gaat over meer dan het hebben van een ervaring. Het gaat over het kunnen inzetten van de kennis over ontwrichtende ervaringen en herstel daarvan en het vertalen van deze kennis naar aandachtspunten voor beleid en uitvoering voor een grotere groep. De gemeente bouwt voort op de bestaande literatuur en kennis over het inzetten van ervaringsdeskundigheid en richt zich op hoe het binnen onze gemeente ingebed wordt.

Van visie naar beleid en uitvoering

Met de beleidsplannen *Integraal Veiligheidsbeleid*, *Kansrijk Opgroeien*, *Vitaal en waardig ouder worden* en nu ook *Grip op het leven* werken we de koers van de Samenlevingsvisie uit in beleidsprioriteiten. Dit zijn de prioriteiten waar de komende jaren aan werken en jaarlijks over verantwoord worden bij de begroting (wat gaan we doen), jaarrekening (wat is de realisatie) en via de monitoring van de Samenlevingsvisie. De uitvoeringskeuzes door het college leggen we vast in uitvoeringsplannen. Daarin nemen we op wat we concreet de komende jaren doen, want niet alles kan of kan meteen. We baseren deze keuzes op de prioriteiten uit de beleidsplannen en we moeten daarin meebewegen met de mogelijkheden van de arbeidsmarkt (zowel binnen de gemeente als bij partnerorganisaties) en de financiële kaders zoals we die jaarlijks bij de begroting vastleggen.

Tot slot

Ons college waardeert de betrokkenheid van de ASD bij de totstandkoming van het beleidsplan *Grip op het leven*. We betrekken de ASD graag weer bij de uitwerking van het beleid in uitvoeringsplannen.

Met een vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Lansingerland

Mickel Beckers
Gemeentesecretaris

Jules Bijl
Burgemeester

Contactgegevens	Imke Schiffelers
Team	Maatschappelijke Opgaven
Domein	Samenleving
Email	info@lansingerland.nl
Telefoon	010 800 40 00
Postbus 1	
2650 AA Lansingerland	
www.lansingerland.nl	